

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยง
มะเร็งต่อมลูกหมากในผู้สูงอายุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากในผู้สูงอายุ
 FACTORS RELATED TO HEALTH PROMOTING BEHAVIORS TO MINIMIZE RISK FOR PROSTATE
 CANCER IN OLDER ADULTS

ภูณนันทน์ รัตนธีรวิเชียร 4836050 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ขวัญใจ อำนางศักดิ์ชื้อ, Ph.D., พิชราพร เกิดมงคล, Ph.D.,
 วันเพ็ญ แก้วปาน, ศ.ด. (บริหารสาธารณสุข), อนุพันธ์ ดันดวงศ์, M.D.,

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณานี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากในผู้สูงอายุชาย ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเมืองกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งหมดจำนวน 237 คนเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ระหว่างเดือน ตุลาคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2551

ผลการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสคู่ (72.6%) ได้รับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (60.3%) มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=74.9$, S.D. = 10.8) มีพฤติกรรมด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณและด้านการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับสูง ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านกิจกรรมด้านร่างกาย ด้านโภชนาการ และด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าผู้สูงอายุมากถึง 3 ใน 4 ส่วน (79.3%) ที่ไม่เคยไปรับการตรวจคัดกรองมะเร็งต่อมลูกหมาก วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากโดยใช้สถิติ t-test พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.724, t = 3.514, p < 0.001$) วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับการศึกษาและรายได้รอบตัว ($r = 0.44, 0.43, 0.23, 0.23$ ตามลำดับ ที่ระดับ 0.01) การรับรู้ประโยชน์ ($r = 0.16, p = 0.012$) และพฤติกรรมในอดีต ($r = -0.15, p = 0.024$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิเคราะห์ปัจจัยทำนายโดยใช้สถิติ วิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับการศึกษา และการรับรู้อุปสรรคสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากในผู้สูงอายุได้ร้อยละ 33.8

ข้อมูลที่ได้จากการค้นพบครั้งนี้เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงมะเร็งต่อมลูกหมากในผู้สูงอายุโดยใช้การสนับสนุนทางสังคมเพื่อให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และลดอุปสรรคในการไปรับการตรวจคัดกรองมะเร็งต่อมลูกหมาก พยาบาลสาธารณสุขควรสนับสนุนให้ผู้ชายที่มีประวัติครอบครัวเป็นมะเร็งต่อมลูกหมากมารับการตรวจคัดกรองมะเร็งต่อมลูกหมากเพื่อลดความรุนแรงของโรคได้

คำสำคัญ : พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ / มะเร็งต่อมลูกหมาก / ผู้สูงอายุ / กรุงเทพมหานคร

FACTORS RELATED TO HEALTH PROMOTING BEHAVIORS TO MINIMIZE RISK FOR PROSTATE CANCER IN OLDER ADULTS

YANANAN RATANATHERAWICHIAN 4836050 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KWANJAI AMNATSATSEU, Ph.D.,
PATCHARAPORN KERDMONGKOL, Ph.D., WONPEN KEAWPAN, Dr.P.H., ANUPAN
TANTIWONG, M.D.**ABSTRACT**

This descriptive research was conducted to examine factors related to health promoting behaviors to minimize the risks of prostate cancer among older men. A total number of 237 men aged 60 years and older who lived in Bangkok Metropolitan and who met the other inclusion criteria were interviewed during October and December 2008 using a 5-part questionnaire. The results revealed that a majority of the respondents were married (72.6%) and had completed elementary school (60.3%). The overall health promoting behaviors to minimize risks for prostate cancer were at moderate level ($\bar{x} = 74.9$, S.D. = 10.8). Concerning each aspect, spiritual growth and stress management behaviors were reported as high level, while health responsibility, physical activity, nutrition, and interpersonal relations were at moderate levels. Interestingly, more than three-fourths (79.3%) had never been screened for prostate cancer.

According to Independent t-test, different in level of education, and level of family income showed statistically significance in there health promoting behaviors ($p < 0.01$). Using Pearson Product Moment Correlation, social support, perceived self-efficacy, level of education and level of family income were related to health promoting behaviors towards minimizing risks of prostate cancer among older adults at the significance level of $p < 0.01$ ($r = 0.44, 0.43, 0.23,$ and 0.23 respectively) perceived benefit ($r = 0.16, p = 0.012$) and past behavior ($r = -0.15, p = 0.024$). Using Stepwise Multiple Regression, social support, perceived self-efficacy, level of education, and perceived barriers could jointly predict 33.8% of variance for health promoting behaviors toward minimizing prostate cancer in older men.

The findings of this research can be used to guide health promotion programs for older men to minimize the risks of prostate cancer. In addition, prostate cancer support group should be developed to facilitate health behavior for individuals and empower those men by improving self-efficacy and minimizing barriers for health promoting behaviors particularly prostate cancer screening. Health care providers should advocate methods of prostate cancer prevention to all men and their families as early as possible.

**KEY WORDS: HEALTH PROMOTING BEHAVIORS / PROSTATE CANCER / OLDER
ADULTS/BANGKOK**

163 pages